

Olycksfall lär oss mer om säkerhet

Text: Tiina Bieber
kommunikationschef,
Olycksutredningscentralen

10

NO HARM | En tidning om klient- och patientsäkerhet 2/2023

Olycksutredningscentralen utreder de allvarigaste olyckorna i Finland oberoende av deras karaktär. Utredningarna kan gälla olyckor inom luftfart, sjötrafik, spårtrafik eller social- och hälsovård samt övriga olyckor och risksituationer. Därtill kan Olycksutredningscentralen utreda så kallade exceptionella händelser, om statsrådet så beslutar. Det är fråga om andra händelser än olyckor.

www.turvallisuustutkinta.fi/sv

Olycksutredningscentralen (OTKES) är en myndighet som verkar i anslutning till Justitieministeriet. Den utför sin uppgift – att förbättra den allmänna säkerheten och förebygga nya olyckor – självständigt och oberoende. OTKES söker inte skyldiga. Syftet är att vi ska lära oss av det som har gått på tok.

Tiina Bieber

För olycksfall inom social- och hälsovården grundades en egen utredningsgren den 1 april 2021. Dess uppgift är att svara för utredning av olyckor inom social- och hälsovården och systematisk behandling av uppgifterna från dem för att förbättra den allmänna säkerheten. De fyra övriga utredningsgrenarna är luftfartsolyckor, spårtrafikolyckor, sjöolyckor och övriga olyckor.

Utöver enskilda olyckor kan OTKES göra temautredningar om olika fenomen, såsom dödso-lyckor bland unga till följd av drogmissbruk. Därtill kan OTKES på beslut av statsrådet inleda en utredning av en exceptionell händelse, såsom utredningen om den första coronavågen.

Utredningsgrupperna består av både tjänstemän från OTKES och experter. OTKES utbildar experterna i hur man gör säkerhetsutredningar. När en expert har utnämnts till en utredningsgrupp arbetar hen med samma befogenheter som tjänstemännen.

Omfattande rätt att få uppgifter

OTKES omfattande rätt att få uppgifter inbegriper också känsliga uppgifter som är nödvändiga för utredningen. OTKES begär inte så kallade färdiga utredningar av de parter som ska utredas. OTKES diskuterar med eller hör själv de parter som centralen anser vara väsentliga och samlar in uppgifter. När de insamlade uppgifterna har analyserats och man via slutsatserna har kommit fram till säkerhetsrekommendationer, publiceras en rapport. OTKES tjänstemän, de medverkande experterna och andra säkerhetsutredningsmyndigheter har vittnesförbud.

OTKES kan också göra ett utredningsarbete som en preliminär utredning och publicera en

kort rapport om den. Till exempel om ett medicineringsfel i HUS gjordes en sådan preliminär utredning. HUS hade ju redan inlett omfattande kvalitetsändringar under utredningsarbetet, så ärendet i sig korrigerades via organisationens interna arbete.

En utredning resulterar i säkerhetsrekommendationer

OTKES jour finns i samband med Nödcentralverkets ledningscentral. Den kan ändå få information också av andra myndigheter eller till exempel av välfärdsområdena, medierna eller de delaktiga parterna själva.

Huruvida en utredning inleds beror på händel-SENS allvarlighetsgrad och typ, på förekomsten av motsvarande olyckor och sannolikheten för upprepning samt på om en begäran om utredning inlämnats av de myndigheter som övervakar säkerheten, av de delaktiga parterna eller av någon annan. Dessutom överväger man om utredningen kan ge betydelsefull säkerhetsinformation, om olyckan orsakade fara för flera människor samtidigt och om olyckan utreds av någon annan aktör.

Slutresultatet av en utredning är säkerhetsrekommendationer, som i praktiken ofta riktar sig till tillsynsmyndigheten eller det styrande ministeriet. Över 70 procent av rekommendationerna fullföljs. Rekommendationerna diskuteras alltid med den part som de ges till.

Parterna i olyckan och de anhöriga till offren informeras om utredningen och dess förlopp. Extern information ges öppet, med beaktande av sekretesskyldigheterna. ○